

SERVICII PUBLICE ÎN FOLOSUL COMUNITĂȚII

CREȘTEREA ȘANSELOR DE OCUPARE A FORȚEI DE MUNCĂ PRIN FORMARE PROFESIONALĂ

1. INTRODUCERE

Șomajul reprezintă un fenomen economic specific economiilor de piață cauzat de crizele sau recesiunile economice. El se manifestă printr-un decalaj între cererea și oferta de forță de muncă, respectiv un număr de persoane apte de muncă nu-și găsesc un loc de muncă corespunzător pregătirii, aptitudinilor și experienței profesionale dobândite. Combaterea acestui fenomen se realizează, în principal, prin acțiunile întreprinse de Serviciul Public de Ocupare prin intermediul unor măsuri active care vizează creșterea șanselor de ocupare a unui loc de muncă. O măsură eficientă de creștere a șanselor de ocupare pe piața forței de muncă este reprezentată de **formarea profesională** a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă.

2. CADRUL LEGISLATIV

Conform legislației în vigoare, activitatea de formare profesională este reglementată de o serie de acte normative, precum:

- **Ordonanța nr. 129 din 31 august 2000** privind formarea profesională a adulților, Republicată ;
- **Hotărârea nr. 522 din 8 mai 2003** pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților;
- **Legea nr. 279 din 5 octombrie 2005** privind ucenicia la locul de muncă*** Republicată;
- **Hotărârea nr. 855 din 6 noiembrie 2013** pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 279/2005 privind ucenicia la locul de muncă;
- **Legea nr. 76/2002** privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă;
- **Hotărârea nr. 174 din 2002** pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor **Legea nr. 76/2002** privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă;
- **Hotărârea nr. 377 din 18 aprilie 2002** pentru aprobarea **Procedurilor** privind accesul la măsurile pentru stimularea ocupării forței de muncă;

La nivel național este aprobată **STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU FORMAREA ADULȚILOR 2023 -2027**, care se transpune în practica Agenției Naționale de Ocuparea Forței de Muncă (A.N.O.F.M.) anual, prin Programul de Formare Profesională avizat de către Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, fiind implementat de către agențiile teritoriale de ocupare a forței de muncă.

3. FORMAREA PROFESIONALĂ A ADULȚILOR

Formarea profesională a adulților, reprezintă o prioritate la nivel european, iar politicile în acest domeniu se bazează îndeosebi pe principiul enunțat în Pilonul European al drepturilor sociale: *„Orice persoană are dreptul la educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții, incluzivă și de înaltă calitate, pentru a dobândi și menține competențe care îi permit să participe pe deplin în societate și să gestioneze cu succes tranzițiile pe piața muncii”*.

Prin programele de formare profesională adoptate, se urmărește pregătirea în mod constant a adulților și în special a acelor care sunt mai expuși turbulențelor care apar pe piața muncii. Recunoașterea importanței abilităților și competențelor dobândite pe căi formale, susține necesitatea abordării procesului învățării pe întregul parcurs al vieții profesionale.

Învățarea pe tot parcursul vieții joacă un rol decisiv în modelarea viitorului pentru toate persoanele, poate oferi tuturor adulților cunoștințele, abilitățile, atitudinile și valorile necesare pentru adaptarea la evoluțiile rapide ale științei și tehnicii, la redimensionarea nevoilor umane în funcție de caracterul limitat al resurselor de materii prime și de energie, la intensificarea dialogului social pentru a deveni cetățeni activi, responsabili și implicați, care își pot influența mediul social, economic și natural pentru a construi un viitor incluziv și durabil pentru toți.

Persoanele în căutarea unui loc de muncă pot participa la programe de formare profesională care să le asigure creșterea și diversificarea competențelor profesionale în scopul asigurării mobilității și reintegrării pe piața muncii.

Serviciile de formare profesională se asigură, gratuit și la cererea persoanelor angajate, cu acordul angajatorului, sau la cererea angajatorului, și pentru persoanele aflate în următoarele situații:

- au reluat activitatea ca urmare a încetării concediului pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani, respectiv 3 ani sau 7 ani în cazul copilului cu handicap;
- au reluat activitatea după perioada îndeplinirii serviciului militar activ;
- au reluat activitatea ca urmare a recuperării capacității de muncă după pensionarea pentru invaliditate.

Programele de formare profesională asigură, conform legii, **inițierea, calificarea, recalificarea, perfecționarea și specializarea persoanelor în căutarea unui loc de muncă**. Planul anual de formare profesională a persoanelor în căutarea unui loc de muncă ține seama de cerințele de moment și de perspectivă ale pieței muncii și se implementează în concordanță cu opțiunile și aptitudinile individuale ale acestora.

Finanțarea activității de formare profesională se face din bugetul asigurărilor pentru șomaj, în baza indicatorilor stabiliți prin planul național de formare profesională aprobat.

Serviciile de formare profesională se asigură gratuit pentru șomerii înregistrați la agenția teritorială de ocupare a forței de muncă în raza cărei își au domiciliul sau reședința, după caz.

Prin servicii de formare profesională se înțelege totalitatea drepturilor de care beneficiază persoanele pe durata participării la o formă de pregătire profesională. Persoanele care beneficiază de indemnizație de șomaj sunt obligate să participe la programele de formare profesională oferite și organizate de agențiile pentru ocuparea forței de muncă. Acestea pot beneficia de servicii de formare profesională gratuite o singură dată pentru fiecare perioadă în care se află în căutarea unui loc de muncă.

Persoanele care beneficiază de servicii de formare profesională gratuite și se încadrează în muncă, potrivit legii pot beneficia în continuare, până la finalizarea programului de formare profesională început, de serviciile de formare profesională gratuite la care aveau dreptul.

Formarea profesională a persoanelor în căutarea unui loc de muncă se realizează de către agențiile pentru ocuparea forței de muncă prin **centrelle regionale sau centrelle proprii de formare profesională** din subordinea acestora, precum și de către alți **furnizori de servicii de formare profesională, din sectorul public sau privat**, autorizați în condițiile legii. Cursurile de calificare, recalificare, perfecționare și specializare se organizează pentru ocupații, meserii și profesii definite și cuprinse în Clasificarea ocupațiilor din România.

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, precum și furnizorii de servicii de formare profesională autorizați pot organiza cursuri de calificare, recalificare, perfecționare și specializare și pentru ocupații sau meserii neincluse încă în Clasificarea ocupațiilor din România, numai după ce au obținut avizul Ministerului Muncii și Justiției Sociale.

Persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, care beneficiază în mod gratuit de servicii de formare profesională, au următoarele drepturi:

- să beneficieze de pregătire teoretică și practică pe toată durata cursului și să susțină, gratuit, de cel mult două ori examenul de absolvire la finalizarea acestuia;
- să beneficieze de rechizite și materiale de instruire și să primească în folosință manuale;
- să beneficieze, dacă este cazul, de echipament de protecție pe timpul instruirii practice;
- să beneficieze, pentru traseul de la domiciliu la unitatea de pregătire, de abonament gratuit pe mijloacele de transport în comun sau, după caz, de decontarea cheltuielilor de transport;
- să beneficieze de consultații medicale, analize medicale și teste necesare frecvențării cursului.

Formele prin care se realizează formarea profesională a persoanelor în căutarea unui loc de muncă sunt: **cursuri, stagii de practică și specializare, precum și alte forme, în condițiile legii**. Accesul la programele de formare profesională se face în urma activității de informare și consiliere profesională sau de mediere. Programele de formare profesională a persoanelor în căutarea unui loc de muncă se organizează în mod distinct pe niveluri de pregătire și specializări, precum și pe categorii și grupuri de persoane.

Formele prin care se realizează formarea profesională a persoanelor în căutarea unui loc de muncă se desfășoară având la bază standardele ocupaționale recunoscute la nivel național, respectiv standardele de pregătire profesională, aprobate potrivit legii.

4. INDICATORI ACTIVITATE FORMARE PROFESIONALĂ PE ANUL 2023 ȘI OBIECTIVE PE ANUL 2024

În anul 2023 programele de formare profesională derulate de către AJOFM Vâlcea au vizat inițierea, calificarea, recalificarea, perfecționarea și specializarea persoanelor în căutarea unui loc de muncă ținându-se seama de cerințele de moment, de perspectivă ale pieței muncii și în concordanță cu opțiunile și aptitudinile individuale ale cursanților. Recrutarea persoanelor a fost realizată în urma informării și consilierii acestora. Programele de formare s-au derulat prin intermediul Centrului Regional de Formare Profesională a Adulților Vâlcea.

Indicator realizat în anul 2023: 679 persoane cuprinse în programe de formare profesională, din care **263** absolvenți și-au găsit un loc de muncă.

În ceea ce privește indicatorii de performanță calculați după absolvirea cursurilor, situația se prezintă astfel: la 6 luni de la absolvirea unui curs, 32,05% dintre șomeri și-au găsit un loc de muncă (35% reprezenta ținta propusă), iar la 12 luni de la absolvire 48,81% erau încadrați în muncă față de ținta de 50%. Cei doi indicatori arată că programele de formare propuse și realizate au avut corelație cu piața muncii.

Pentru anul 2024: 476 persoane sunt programate a fi cuprinse într-o formă de calificare conform planului anual avizat de către ANOFM.

Sunt programate **21 de cursuri** în următoarele meserii/ocupații: Ajutor bucătar, Brutar, Bucătar, Competențe de bază de matematică științe și tehnologie, Competențe de comunicare în limba română, Electrician în construcții, Fierar betonist montator prefabricate, Îngrijitor bătrâni la domiciliu, Îngrijitor spații verzi, Instalator instalații tehnico-sanitare și de gaze, Lucrător calificat în creșterea animalelor, Lucrător calificat în culturi de câmp și legumicultură, Lucrător comercial, Manager proiect, Manichiurist, Maseur, Operator introducere validare și prelucrare date, Ospătar chelner, Referent resurse umane, Tâmplar universal.

În total se vor derula 26 de cursuri dintre care 21 cursuri de calificare, 2 cursuri de specializare și 3 cursuri pentru deprinderea de competențe de bază (limba română, numeratie și competențe IT).

În primele patru luni ale anului 2024 au fost demarate 16 cursuri, la care au fost cuprinși un număr de 333 de șomeri.

Totodată, sunt monitorizate persoanele care urmează o formă de pregătire profesională în anul 2024, pentru realizarea indicatorilor de performanță referitori la încadrarea pe piața muncii a șomerilor care au absolvit un curs de formare profesională.

5. CONCLUZII

Formarea profesională a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, constituie un instrument de bază ce are drept scop integrarea sau reintegrarea pe piața muncii a acestora. Această măsură trebuie corelată cu reforma sistemului de învățământ preuniversitar și cu educația universitară pentru a asigura coerența necesară, astfel încât piața muncii să poată absorbi cea mai mare parte a absolvenților .

În acest sens, Guvernul României a adoptat recent o hotărâre prin care sunt stabilite autoritățile și instituțiile publice implicate în asigurarea funcționării Mecanismului Integrat de

Anticipare, Monitorizare, Evaluare a Pieței Muncii și Educației, responsabilitățile acestora, precum și datele administrative din sistemele, bazele de date sau registrele gestionate de acestea, care pot fi accesate prin platforma **ReCONNECT** elaborată prin proiectul „ReCONNECT - Adaptare la Schimbare - Mecanism Integrat de Anticipare, Monitorizare, Evaluare a Pieței Muncii și Educației”, în valoare 19.119.659,39 lei / aprox. 4 milioane euro, implementat de către ANOFM.

Rolul acestei platforme este de a anticipa nevoia de competențe și crearea unui mecanism integrat de corelare a sistemului de educație cu cererea de pe piața forței de muncă din România.

Instituțiile care vor asigura funcționarea Mecanismului sunt Ministerul Muncii și Solidarității Sociale, Ministerul Educației, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Institutul Național de Cercetare Științifică în Domeniul Muncii și Protecției Sociale, Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării, -Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic și Autoritatea Națională pentru Calificări.

Procesul de formare profesională a persoanelor aflate în căutare de loc de muncă va asigura un salt cantitativ dar și calitativ al forței de muncă în contextul schimbărilor de pe piața muncii, care impun acordarea de servicii în regim de digitalizare și personalizat, conform pregătirii, experienței și interesului salariaților, în acord cu nevoile reale ale pieței muncii și a necesarului de forță de muncă calificată solicitat de către angajatori.

Paul Ene

Director Executiv

Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de muncă Vâlcea

Comisia de Dialog Social, luna Mai, 2024